

augustus door de Amerikaanse luchtmacht boven Hiroshima en Nagasaki afgeworpen verwoestende atoombommen, een gebeurtenis waarvan zij ooggetuigen moeten zijn geweest, zou dit voor de overlevenden het geval zijn.

KAMPBIBLIOTHEEK EN LEZERS

In de persoonlijke bezittingen van Vrugtman bevond zich het hierboven beschreven boekje 'De relativiteitstheorie van Einstein'. Het werd door de Japanners ingenomen, van de nodige stemfels voorzien, waarvan één nog steeds in redelijk goede staat, en aansluitend opgenomen in de kampbibliotheek van Harima.

Deze bibliotheek bevatte naar verluid ongeveer 200 titels. In de daaropvolgende kampjaren werd het boekje gretig gelezen en bestudeerd door een aantal mede P.O.W.'s. Als blijvende herinnering aan deze periode had Vrugtman de lezers gevraagd hun P.O.W. registratienummer, handtekening, alsmede datum van lezing in het boekje te plaatsen. Een elftal medekrijgsgevangenen hebben aan dit verzoek voldaan, de eerste in juli 1943 en de laatste op 13 december 1944. Allen hebben naast hun registratienummer ook hun handtekening gezet, waarvan één met inkt en de overigen met potlood. Met behulp van de bewaard gebleven kamplijsten werd het mogelijk om van allen de juiste familienaam te onderkennen. Hun namen: G. Beth (soldaat KNIL, POW 248),

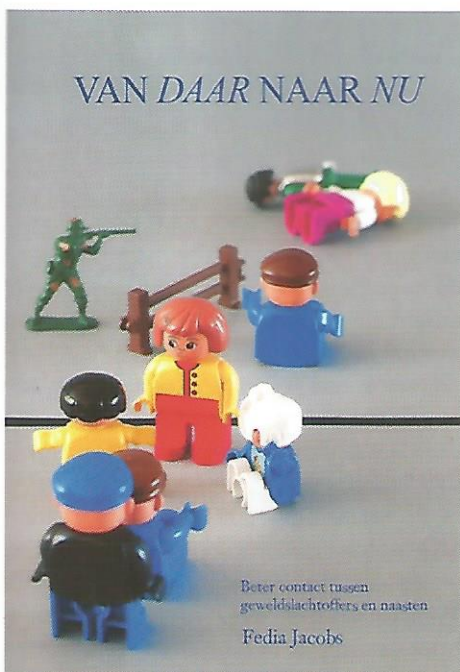
R.O. Burgemeestre (sergeant KNIL, POW 87), A.F. Rolsma (matroos Koninklijke Marine, POW 307), M. den Ottolander (soldaat KNIL, POW 348), C.A. Hayes (sergeant KNIL, POW 119), J.C. Nolten (matroos Koninklijke Marine, POW 197), F.H. Heynen (soldaat KNIL, POW 215), F. Jordans (soldaat KNIL, POW 253), A.P. van Schieveen (sergeant KNIL, POW 80), J.F. van Eldik (sergeant KNIL, POW 99), F.F.W. Mijnlief (sergeant KNIL, POW 103).

OVERLEVENDEN

Al snel rijst de vraag of deze lezers evenals Vrugtman ook de kampjaren hebben overleefd. Het antwoord op deze vraag liet zich vinden in het slachtofferregister van de Oorlogsgraven Stichting (OGS). Hierin kwam alleen de naam van de eerste lezer voor: de heer G. (Gerard) Beth (POW 248). Geboren op 14 december 1899 te Pretoria, Zuid Afrika en overleden aan de gevolgen van ondervoeding op 5 mei 1944 in Harima. Mogelijk is dus zijn ooit in juli 1943 geplaatste handtekening zijn laatste teken van in leven zijn geweest. Een bijzondere en vooral ook emoties oproepende gedachte.

De overige genoemde lezers zijn na de sluiting van het kamp naar Nederlands Indië teruggekeerd in de hoop op een hereniging met hun familie en tegelijkertijd in de veronderstelling om mogelijk hun vooroorlogse leven weer op te pakken. Dat dit niet voor iedereen even makkelijk of mogelijk was moge duidelijk zijn.

JACOBS VAN WAARDE VOOR NAOORLOGSE GENERATIE

Fedia Jacobs is al derig jaar psychiater bij het Sinai Centrum en ontmoette duizenden geweldslachtoffers en mensen uit hun omgeving. Hij schreef *Pijnlijke Verrijking*, een boek over psychotherapie met oorlogsgetroffenen en hun kinderen. Recent verscheen *Van daar naar nu*, een handreiking voor beter contact tussen slachtoffers van geweld en hun naasten.

Oorlogshandelingen, geweld, marteling en verkrachting zijn 'man made disasters' en werken soms lang door in de vorm van belastende herinneringen. Het geweld kan ontwrichtend werken op de band tussen getroffen en hun naasten, omdat de naasten van nu soms leven op het 'innerlijk decor' van het slachtoffer. Oorzaak hiervan is verwarring in tijd en plaats. Het slachtoffer van het geweld leeft soms met de daders van toen en niet met zijn naasten van nu. Er is sprake van dissociatie die ook jaren later op kan treden. Men is dan emotioneel niet beschikbaar. Een slachtoffer van 'man made disaster' heeft angst voor emoties, omdat hij zich op haast bovennatuurlijke wijze heeft moeten beheersen. Dit leidt tot angst, vervlakking en verhoogde prikkelbaarheid, allen symptomen van PTSS. Wanneer deze schijnbeheersing faalt, kan dat leiden tot ongecontroleerd reageren op emotionele situaties, ook bij onschuldige situaties. Verder dekt een slachtoffer zich vaak in op het gebied van relaties, blijft waakzaam en emotioneel op afstand, weer vanwege associatie met het verleden.

In *Van daar naar nu* legt Fedia Jacobs al deze mechanismen uit aan de hand van

theorie en opstellingen met poppetjes. Dit is een beproefde manier in de hulpverlening. Geweldsgetroffenen en hun naasten worden op deze manier samen aangesproken. Dit is essentieel om tot een gedeelde toekomst te komen. Situaties worden met woord en begrip verhelderd waardoor stappen kunnen worden gezet in de richting van beter contact tussen geweldsgetroffenen en hun naasten.

Fedia Jacobs heeft toegezegd zijn ervaringen en manier van werken persoonlijk toe te willen lichten op de bijeenkomsten die Pelita organiseert voor de Indische naoorlogse generatie. Wij denken, dat dat heel waardevol kan zijn, al zal niet iedereen die een complexe verhouding met zijn ouders vanwege geweldservaringen heeft gehad in staat zijn hier daadwerkelijk (nog) iets mee te doen. Dat neemt niet weg, dat ook begrip achteraf geruststellend kan werken, her- en erkenning kan opluchtend werken. Houd onze programmering van de bijeenkomsten voor de naoorlogse generatie in de gaten en kom luisteren naar Jacobs. Als u nu al meer wilt weten, het boek *Van daar naar nu* met ISBN 978 94 91683 29 9 is te koop voor € 24,99. Ook op onze bijeenkomsten zult u het kunnen aanschaffen.